

Sayın Meclis Başkanım, Değerli Divan, Kıymetli Meclis Üyelerimiz, Basınımızın güzide temsilcileri;

Hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Meclis Üyemiz Sayın Tahsin Ata'nın vefat eden kayınpederi Faik Meral'e Allah'tan rahmet, Sayın Tahsin Ata'ya ve ailesine başsağlığı ve sabır diliyorum. Mekanı cennet olsun.

Kıymetli Yol arkadaşlarım;

Dünya ekonomisi öyle bir dönüşüm içinde ki, bırakın geleceği görmeyi, bugünü yorumlamak bile zorlaştı. Tedarik zincirindeki kırılmalar, küreselmeye alternatif olarak bölgeselleşme eğilimleri, jeopolitik gerilimler ve son olarak tarifelerle başlayan korumacılık dalgası; üretimden lojistiğe, yatırımlardan güvenlik stratejilerine kadar tüm dengeleri sarsıyor.

Bu gelişmeler yalnızca siyasi sonuçlar doğurmuyor; aynı zamanda ekonomik sistemleri, sanayi stratejilerini ve küresel rekabetin dinamiklerini de kökten etkiliyor. Artık daha bağlantılı, daha kırılgan ve daha öngörülemez bir ekonomik düzende yaşıyoruz.

Belirsizliklerle dolu bu dönemde özel sektör olarak üzerimize düşen büyük bir sorumluluk var: Değişime direnmek yerine, değişimin öncüsü olmak zorundayız.

Esnek, yenilikçi ve kapsayıcı iş modelleriyle sadece krizleri aşmakla kalmayıp aynı zamanda büyümeyi de sürdürülebilir hale getirmeliyiz.

Bugün karşılaştığımız zorluklar, yarının güçlü ve dirençli şirketlerini inşa etmek için bir fırsattır.

Unutmayalım; dönüşüme öncülük edenler her zaman bir adım önde olur.

Değerli Meclis Üyelerimiz,

Mart ayında Sanayi Üretim Endeksi aylık bazda %3,4 yıllık bazda %2,5 artsa da, çeyreklik bazda %2,2'lik daralma dikkat çekicidir. Sanayi üretimimiz son 5 yılda sadece %8 arttı.

Maliyet kaynaklı gelişmeler üretim kapasitemizi ciddi anlamda azaltıyor.

Diğer taraftan Manşet PMI endeksi, Nisan ayında değişim göstermeyerek 47,3 seviyesinde gerçekleşti ve sektörün performansındaki bozulmanın

sürdüğüne işaret etti. Faaliyet koşullarında kesintisiz yavaşlama eğilimi on üçüncü aya ulaştı.

Nisan itibarıyla 100,8 olan reel kesim güven endeksi, pandemi yılı olan 2020'yi saymazsak son 15 yılın en düşük seviyesinde. Kapasite kullanım oranı da son 23 ayın en düşük seviyesinde seyrediyor.

Son yıllarda büyümeye tüketimin öncülük ettiği, sanayinin ise ciddi anlamda güç kaybettiği bir süreç yaşıyoruz. Bizim asıl sorunumuz, üretmeden tüketmemiz. Üretimi teşvik edecek yapısal dönüşümü mutlaka gerçekleştirmemiz gerekiyor.

En büyük sıkıntımız şüphesiz ki artan maliyetlerdir. Yüksek faizin getirdiği finansman maliyeti hepimizin malumu. Üretici fiyat endeksi %22.5 iken ticari kredi faizleri %60'ları aşmış durumda. İhracatta rekabet gücümüz her geçen gün azalırken; mevcut pazarlarımızı da kaybetme riski ile karşı karşıyayız. Pazar kaybı yaşamamak için zararına ihracat yapan sanayicilerimiz var. Bu sürdürülebilir bir durum değildir.

Ücret maliyetlerimiz ise ihracatta rakibimiz olan ülkelerdeki ortalamanın oldukça üzerine çıktı.

Maalesef acı bir gerçeğimiz var.

Mevcut ücretler çalışanlarımızı tatmin etmezken, işverenlerimiz için ise aşırı yüksek. Bu durum, yapısal bir sorunun varlığına işaret ediyor.

Ülkemizde verimlilik artışının sınırlı kalması, emeğin hak ettiği karşılığı alamamasına neden oluyor.

Son beş yılda işçilik ücretleri %400'ün üzerinde artarken, enflasyon %260, döviz kuru ise %160 yükseldi. Sanayide giydirilmiş maliyetlerle çalışan bir işçinin aylık ücreti 2000 dolara yaklaştı.

Çalışanlar düşük ücretten yakınırken, sanayicimiz ise bordrodan vergiye, enerji faturalarından yüksek ticari kredi faizlerine kadar uzanan ağır mali yükün altında ayakta kalmaya çalışıyor.

Sistem kaynaklı bu çelişkinin çözülmesi, üretimin sürdürülebilirliği ve toplumsal refah için büyük önem taşıyor. Bu noktada, gelir vergisi basamakları ve oranlarının yeniden düzenlenmesi, çalışanlarımızın net ücretlerinde artış sağlanması açısından önemli bir adım olacaktır.

Kıymetli Yol arkadaşlarım;

Biz sanayiciler ihracat pazarlarındaki daralma, dezenflasyon sürecinin yavaşlaması ve finansmana erişim gibi zorluklarla mücadele ederken, bir taraftan da üretime devam etmek için büyük çaba harcıyoruz. Böyle bir ortamda Organize Sanayi Bölgelerine vergi memurlarının gönderilmesi, kayıt dışı ekonomiyle mücadelede gerçekten etkili bir çözüm olabilir mi? Bunu, şiddetli bir fırtınada dümeni devralan kaptanı sorgulamak gibi değerlendiriyorum.

Kayıt dışı ile mücadeleyi elbette son derece önemsiyor ve destekliyoruz; nitekim bu konudaki hassasiyetimizi daha önce de pek çok kez dile getirdik. Ancak bu mücadelenin alanı, Organize Sanayi Bölgeleri gibi tüm giriş ve çıkışların kayıt altında olduğu üretim merkezleri olmamalıdır. Asıl odaklanılması gereken yerler; fatura kesmeyen hizmet işletmeleri, IBAN üzerinden kayıt dışı tahsilat yapanlar ve resmi işlemlerde düşük bedel gösteren satıcılardır.

Zor koşullarda üretim, istihdam ve ihracat için büyük emek harcayan sanayicilerimizin faaliyet gösterdiği OSB'lerde vergi denetimiyle baskı oluşturmak, kayıt dışılıkla mücadeleye katkı sunmaktan çok, üretim motivasyonuna zarar verebilir ve işleyişin yavaşlamasına yol açabilir.

Yurt içi ÜFE oranı %22.5 iken, ticari kredi faizlerinin %60'ın üzerinde seyrettiği bu zorlu koşullarda üretmeye devam eden tüm sanayicilerimizin takdir ve teşekkürüne şayan olduğunu da buradan belirtmek isterim.

Bu vesileyle, gelin hep birlikte emeklerimizi ve başarılarımızı alkışlayalım!!!

Değerli Meclis Üyelerimiz,

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, KOBİ'lerin finansmana erişimine ilişkin verdiği müjdenin detayları, Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından açıklandı. Reel sektörü destekleme çalışmaları çerçevesinde hazırlanan yeni kefalet paketi kapsamında, imalatçı KOBİ'lere yaklaşık 30 milyar lira kredi imkânı sağlanacak. Bu değerli destekleri için Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımı sunuyorum.

Burada KOBİ tanıtımı için de bir parantez açmak istiyorum. Bildiğiniz üzere Avrupa Birliği ile uyumlu KOBİ tanımı getiren yönetmelik 25 Mayıs 2023 tarihinde yürürlüğe girdi. Buna göre yıllık çalışan sayısı 250'den az olan, yıllık cirosu veya mali bilançosu 500 milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeleri KOBİ

olarak tanımlıyoruz. Örnek aldığımız Avrupa Birliği'nde ise bu rakam ciro için 50 milyon Euro, mali bilanço için ise 43 milyon Euro. Yani bizdekinin neredeyse 4 katı. KOBİ tanımımızın güncellenmesi artık kaçınılmaz olmuştur. 500 milyon Türk Lirası olan rakam, Avrupa Birliği tanıtımındaki miktara ya da en azından onun yarısına, yani 1 milyar Türk Lirası'na çıkarılmalıdır. Son iki yılda yaşadığımız enflasyon oranları da dikkate alındığında, bu güncelleme bir zorunluluk haline gelmiştir.

Diğer yandan, finansman ihtiyacının büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda, bu tür desteklerin daha geniş kapsamlı adımlarla tamamlanmasının faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Güçlü sermaye yapısına sahip bankacılık sektörümüzün, reel sektöre kredi akışını hızlandırmaya yönelik ilave mekanizmaları devreye alması, üretim ve istihdam açısından kritik önemdedir. Bu çerçevede, nefes kredilerinin yeniden uygulanması ve Merkez Bankası'nın selektif kredi politikalarının daha etkin hale getirilmesi, sanayimizin sürdürülebilir büyümesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Kıymetli Yol arkadaşlarım;

En önemli sorunumuz olan yüksek enflasyonun düşüş trendi beklentilerin aksine oldukça yavaş seyrediyor.

Maliyetlerdeki artış ve fiyatlama zorlukları, üretimi her geçen gün daha zor hale getiriyor. Bu faktörlerin yılın ikinci yarısında da sanayi üretimini olumsuz yönde etkileyeceği görülüyor.

Mart ayının ikinci yarısında finansal piyasalarımızda meydana gelen dalgalanma, ekonomi yönetimimizin ve Merkez Bankası'nın zamanında ve kararlı adımları sayesinde yatıştı.

Geçen hafta yılın ikinci enflasyon raporunu açıklayan Merkez Bankası, yılsonu enflasyon tahminini 2025 ve 2026 yılları için sırasıyla yüzde 24 ve yüzde 12 olarak korudu.

Enflasyon Raporu'nda yer alan tahminlere göre, çıktı açığının 2028 ilk çeyreğine kadar negatif bölgede kalması bekleniyor. Bu durum, üretim seviyesinin potansiyelin altında seyretmeye devam edeceğine, talep koşullarının dezenflasyonist etki yaratabileceğini işaret ediyor. Yani, ekonomik aktiviteler uzun süre daha sıkı kalmaya devam edecek. Bunun anlamı, büyümenin uzun süre potansiyelin altında kalması ve üretimin de

zayıflaması demek. Düşük enflasyonun tesis edilmesiyle birlikte sanayi üretiminin ivme kazanmasını öngörüyoruz.

Enflasyonun görece istikrarlı olduğu 2010-2019 yılları arasında sanayimizin ortalama büyümesi yüzde 6,8 iken, son üç yıllık ortalama büyümesi yüzde 1,3 civarına gerilemiştir. Bu da bize, üretimin fiyat istikrarına oldukça duyarlı olduğunu göstermektedir. Üretim, yatırım ve istihdam için fiyat istikrarının sağlanmasının kritik bir ön koşul olduğuna inanıyor, bu doğrultuda atılan ve atılacak adımlara bundan sonraki süreçte de gerekli desteği vereceğimizi özellikle ifade etmek isterim.

Ancak enflasyonla mücadelede yalnızca talep tarafına odaklanmanın yeterli olmayacağını da belirtmek istiyorum. Arz tarafının güçlü tutulması da en az talep yönetimi kadar önemlidir. Arzda yaşanacak şokların hem ilave enflasyonist bir etkiye neden olacağı hem de istihdamı olumsuz etkileyerek işsizliği artırabileceği unutulmamalıdır.

Diğer yandan, enflasyonla mücadelede sadece para politikası ve yüksek faiz uygulamaları ile başarılı olamayacağımızın farkına varmamız gerekiyor. Bu sürecin maliye politikalarıyla desteklenmesi, bütçe disiplini ve yapısal reformlara yönelik somut bir takvimle güçlendirilmesi, enflasyonla mücadelenin etkinliği açısından büyük önem taşımaktadır. Aksi takdirde, enflasyonla mücadelede istenen sonuçlara ulaşmamız güçleşebilir.

Bir başka önemli konu ise enflasyon beklentileri arasındaki farklardır.

12 ay sonrası için piyasalar enflasyonu %25 civarında beklerken, reel sektör bu oranı %41 olarak görmekte, vatandaşlarımız beklentisi ise %60'a yaklaşmaktadır. Bu tablo, reel sektörün ve vatandaşlarımızın enflasyonun düşeceğine dair yeterince ikna olmadığını ortaya koymaktadır. Enflasyonla mücadele politikasının şeffaf ve topluma güven verecek şekilde tasarlanması büyük önem taşımaktadır. İnanırlılığını yüksek bir politika tasarımı, mücadelenin başarısını doğrudan etkileyecektir.

Değerli Meclis Üyeleri,

TÜİK verilerine göre, yılın ilk çeyreğinde işsizlik oranı %8,2 seviyesinde gerçekleşti. Geçen yılın aynı dönemine kıyasla, ekonominin istihdam yaratma kapasitesi geriledi; toplam istihdam 84 bin kişi, ücretli çalışan sayısı da 52 bin azaldı.

Ancak asıl dikkat çekici veri atıl işsizlik oranımızda. Atıl işsizlik oranımız son 2 yılda %21'den 28,5'e yükseldi. Bu oran, işgücü piyasasında derin yapısal sorunlara işaret ediyor. Sadece bu yılın ilk çeyreğinde 2 milyon 779 bin kişi iş bulma umudunu kaybettiği için iş aramaktan vazgeçti. Bu rakam geçen yılın aynı dönemine göre 706 bin kişi arttı.

5 milyon 37 bin kişi iş bulma ümidini kaybettiği için ya da diğer gerekçelerle çalışmadığı halde iş aramıyor.

Son dönemde imalat sanayii istihdamında da ciddi kayıp var. Mart ayında sanayi sektöründe istihdam yıllık %2,6 azaldı; son bir yılda 132 bin 638 kişi düşerek 4 milyon 880 bine geriledi. 2019 Mayıs'tan bu yana yıllık bazda en büyük istihdam kaybı görüldü. Sanayide istihdamı destekleyecek vergi ve sigorta desteğinin sağlanması gerekiyor.

Diğer taraftan, ne eğitimde ne de istihdamda olan gençlerin oranı ülkemizde %26 iken, Avrupa ortalaması ise %11.

Yüksek teknoloji ve katma değerli üretimi konuşuyoruz ama 15-29 yaş arası 4 gencimizden 1'i ne okuyor ne de çalışıyor. Hiçbir şey üretmiyor. Ev genci...

Öte yandan, ülkemiz nüfusunun yaklaşık %10'u üniversite öğrencisi görünüyor. Bu oran Avrupa ülkelerinde %2'ye kadar düşmektedir.

TÜİK verilerine göre, üniversite mezunlarının %24,9'u işsizdir. Ülkemizde her üç işsizden biri üniversite diplomalı... Mezun oluyorlar ama diplomayı çerçeveletmek dışında kullanacakları bir yer yok. "Her şehre bir üniversite" bakış açısı ile üniversitelerin niceliğini artırmak yerine mevcut üniversite ve meslek yüksekokullarının niteliği artırmak zorundayız. "Her şehre bir üniversite" değil, "Her gence bir iş" vizyonuna geçmeliyiz.

İşgücü piyasalarında yükseköğretim mezunlarının sayısının ihtiyaç duyulandan fazla artması, daha önce de defalarca gündeme getirdiğimiz beceri uyumsuzluğuna neden oluyor.

Üretimin iş gücü talebi ile piyasadaki iş gücü arzı birbiriyle örtüşmüyor. Üniversite diplomalarının değer kaybetmesine ve mezunların kendi alanları dışında daha düşük beceri gerektiren işlerde rekabet etmesine neden oluyor. Beşeri sermayemizi etkin kullanamıyoruz. Bu durum hem gençlerimizin umudu kırıyor hem de ekonominin verimliliğini baltalıyor.

Bu noktada, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız tarafından hazırlanan 2030 Sanayi ve Teknoloji Strateji Belgesi kapsamında yer alan Sanayi ve Teknoloji Kolejlere projesini son derece vizyoner ve stratejik bir adım olarak görüyoruz.

Üretimle iç içe, sektörün ihtiyaçlarına duyarlı ve paydaşların katkısıyla şekillenecek bu yenilikçi eğitim modeli, sanayimizin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Nitelikli iş gücünün yetiştirilmesine doğrudan katkı sunacak bu kolejlerin, üretimde verimliliği artıracığına ve gençlerimizin sanayile daha güçlü bağlar kurmasına öncülük edeceğine inanıyoruz.

Kıymetli Yol arkadaşlarım;

Dünya Ekonomik Forumu'nun yayımladığı 2025 Geleceğin İşleri Raporu, küresel iş gücü piyasasının 2030 yılına kadar %22 oranında yapısal dönüşüme uğrayacağını ortaya koymaktadır. Bu dönüşüm, teknolojik gelişmeler, yeşil dönüşüm, jeoekonomik gerilimler, demografik değişimler ve ekonomik belirsizlikler gibi makro eğilimler tarafından şekillenmektedir. Bu şekillenme sonucunda 2025–2030 dönemi, iş gücü yapısında köklü dönüşümleri beraberinde getirecektir. Dünya Ekonomik Forumu verilerine göre:

- 170 milyon yeni iş yaratılacak, 92 milyon iş kaybedilecek;
- Çalışanların %59'u yeniden beceri kazanmaya ihtiyaç duyacak;
- Yapay zekâ, otomasyon ve yeşil dönüşüm, istihdamın yönünü değiştirecektir.

Bu kapsamda, ulusal iş gücü politikaları, sadece sayısal büyüme değil; nitelik, kapsayıcılık ve dayanıklılık eksenlerinde yeniden tasarlanmalıdır. İş gücünün verimliliğini ve firmalarımızın rekabet gücünü artıran eğilimler dikkatle takip edilmeli; zamanlı ve hedef odaklı politikalar hayata geçirilmelidir.

Bölgesel bağlamda Ankara sanayisi; savunma, makine, yazılım ve yeşil teknoloji sektörlerindeki potansiyeliyle bu dönüşüme uyum sağlama kapasitesine sahiptir. Ancak dönüşümün gerektirdiği beceri setleri, iş gücü politikaları ve altyapı yatırımları yönünde stratejik adımlar atılması zorunludur.

Gençlerimizi, kadınlarımızı, tüm insan kaynağımızı bu dönüşüme ortak edemezsek, geleceğe seyirci kalırız. Dönüşüm ve değişime bir örnek vermek gerekirse, mevcut işlerin %47'si insanlar tarafından, %22'si makineler ve

%30'u ise insan-makine iş birliğiyle yürütülürken, 2030'a kadar işlerin büyük bir kısmının insan-makine iş birliğiyle gerçekleştirilmesi bekleniyor.

Hem firmalarımızın hem de kamu otoritemizin bu tür yapısal eğilimleri yakından takip etmesi ve yeni duruma hızla uyarlanacak politikalar geliştirmesi, istikrarlı büyüme için elzemdir.

Kıymetli Yol Arkadaşlarım;

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2024 Araştırması sonuçları açıklandı. Gururla söylüyorum ki Odamız üyesi 50 firmamız bu listede yer aldı. Yönetim Kurulu Üyemiz Sayın İbrahim Aykut Özüner'in firması Türk Traktör, Meclis Üyelerimiz Rahmi Mertay Türk'ün firması ŞA-RA Enerji, Hasan Cem Taşkaldıran'ın firması Ofis Yem, Mustafa Feridun Haboğlu'nun firması Nuh'un Ankara Makarnası, Ramazan Yön'ün firması Demir Export ve Hüseyin Burak Akın'ın firması Baştaş Başkent Çimento ile Ankara'mızın ve ülkemizin ekonomisine değer katan tüm firmalarımızı yürekten tebrik ediyor, başarılarının katlanarak artmasını diliyorum.

Değınmek istediğım bir konu daha var. Bildiğınız üzere 40 Meslek Komitemiz, yaptıkları düzenli toplantılarla sektörlerin güncel sorunlarını ve çözüm önerilerini istişare ediyor. Bu yılın başından itibaren Meclis Başkanımız Sayın Celal Koloğlu'nun katılımıyla gerçekleştirdiğımız toplantılarda, ele alınan konular, kararlar ve önerileri içeren kapsamlı bir rapor hazırladık. Toplantılara öncülük eden Sayın Meclis Başkanımıza teşekkür ediyor, raporumuzun sanayimize ve iş dünyamıza faydalı olmasını diliyorum.

Sözlerimi tamamlarken bir noktayı özellikle vurgulamak istiyorum: Evet, koşullar zor, yol engebeli. Ama biz, bu topraklarda yılgınlığı asla kabul etmeyen bir geleneğin mirasçılarıyız. Yokluklar içinde verilen Milli Mücadeleyi zaferle taçlandırmış; ardından, Cumhuriyetin ilk yıllarında küllerinden yeniden doğarak sanayileşme hamleleriyle çağdaş bir ülke inşa etmiş bir milletiz.

Bizler, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Endüstrileşmek en büyük milli davalarımızdandır" sözü doğrultusunda, üretimin ve kalkınmanın ne denli stratejik bir değer olduğunu çok iyi biliyoruz.

Yeter ki inanalım, yeter ki omuz omuza verip birlikte yürüyelim... Çünkü biz birlikte güçlüyüz, birlikte başarırız.

Bu vesileyle yaklaşan Kurban Bayramınızı da en içten dileklerimle kutluyorum. Sevdiklerinizle birlikte sağlık, huzur, bolluk ve bereket içinde nice bayramlara erişmenizi temenni ediyor, **hepinize saygılarımı sunuyorum.**

Kurban Bayramınızı en içten dileklerimle kutluyor, sevdiklerinizle birlikte sağlıklı, huzurlu, bolluk ve bereket içinde nice bayramlara erişmenizi temenni ediyorum.

Saygılarımla,

Seyit ARDIÇ

Ankara Sanayi Odası

Yönetim Kurulu Başkanı